

עטרת שלום

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
 רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
 פרשת ואתחנן – נחמנו

בס"ד, עש"ק פרשת ואתחנן
 ט"ו אב תשע"ב – שנה ג' גליון קל"א

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

ירושלים	6:58	8:13	8:50
בני ברק	7:15 <td>8:15 <td>8:48</td> </td>	8:15 <td>8:48</td>	8:48
ניו יורק	7:50 <td>8:53 <td>9:24</td> </td>	8:53 <td>9:24</td>	9:24
מונטריאל	8:04 <td>9:08 <td>9:40</td> </td>	9:08 <td>9:40</td>	9:40

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בַּצֵּר לָךְ וּמִצְאוֹךְ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים וְשִׁבְתָּ עַד הַיּוֹ"ה אֱלֹהֶיךָ וְשִׁמְעֶתָ בְּקִלּוֹ (ד ל)

ולא נשתנה ח"ו רצונו יתברך, והוא שהקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין, היינו שצריך לגלות מתוך מדת הדין שורש החסד שהוא מדת הרחמים.

ולפי"ז יש לפרש הכתוב בצר לך ומצאוך היינו ממצאוך בני' צ"א וחס"ד, הכוונה בזה שהאדם צריך לדעת ולמצוא שאפילו בתוך הצער יש בו ג"כ יחודו יתברך, וגם מדת החסד נמצא בתוך הצער, והוא ושבבת עד הוי"ה אלהיך היינו שתשוב כל הצער שיש לך עד הוי"ה אלהיך למדת הרחמים הממון בתוכו, וזה ע"י ושמעת בקלו' קול תורה חידושי ולימוד התורה הקדושה כנ"ל, ועי"ז כי אל רחום הוי"ה אלהיך נמתקים מנך כל הדינים.

וזהו ג"כ מה שאמרו חז"ל במסכת שבת (פח ע"א) אמר חזקיה, מאי דכתיב 'משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה' אם יראה למה שקטה ואם שקטה למה יראה, אלא בתחילה יראה ולבסוף שקטה, ולמה יראה, כדריש לקיש, דאמר ריש לקיש מאי דכתיב 'יהי ערב ויהי בקר יום הששי' ה"א יתירה למה לי, מלמד שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית, ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו ע"כ.

וראים שע"י התורה מתהפך הכול למדת הרחמים כי על ידה שקטה הארץ, וזה איתא במדרש (ב"ר ח ב) שני אלפים שנה קדמה התורה לברייתו של עולם. רואים באמת שקדם מדת הרחמים לפני בריאת העולם, ולכן צריך לחפש ולגלות בתוך מדת הדין נקודת הרחמים ע"י התורה. והוא 'גולן בבשן למנשי' שצריך לגלות בתוך מדת הדין מדת הרחמים, ועי"ז למנשי נמתקים כל הדינים.

הקב"ה יעזור שיתמתקו כל הדינים מעלינו ומעל כל בני ישראל, בזכות אא"ז בעל ההילולא, ובא לציון גואל בב"א.

(כ"א אב תשס"ו לפ"ק)

לזה משה רבינו ע"ה, כשרצה להתחיל להוכיח את ישראל, היה מתירא שמא יעורר איזה דין על ישראל, בהוכיח מה שעשו כל הארבעים שנה כמה פעמים הפך רצונו, ולזה התחיל לבאר להם התורה, כלומר וחדש דבר שלא שמעו עדיין, [כמבואר בזה"ק (ח"א קמו): וז"ל: ואיהי תורה שבעל פה, ועל דא אקרי באר, שנאמר 'הואיל משה באר את התורה' עיי"ש. רואים שהפסוק מדבר מתורה שבע"פ, חידושי תורה, ודוק]. וע"י זה יומתקו הדינים ויהיה 'שובע שמחות את פני ה' (תהלים טו א).

והנה הכתוב מתחיל 'אלה הדברים אשר דיבר משה' שהזכיר להם מעשה עגל ושאר ענינים כידוע (עיי' ברש"י), והיה קשה איך עשה כן משה, הגם שמפי הגבורה נאמר לו, אבל ביד הצדיק להפך רצון אלהינו (יבמות סד), לזה אמר 'הואיל משה' כלומר קודם שדיבר הדבר, 'באר את התורה הזאת' התחיל בתורה להמתיק הדינים מעל ישראל, מאי מעמא עשה כן, מבאר הפסוק 'לאמר ה' אלהינו' שהתחיל לייסרם ולאמור 'הוי"ה אלהינו', הוצרך להתחיל בחידושי דאורייתא לבטל מעליהם כל הדינים. עכ"ל.

ועפ"י דבריו הקדושים, יש לתרץ מה שאמרו חז"ל (ב"ר מו. רש"י בראשית א, א), שבתחלה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים, והקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין ע"כ. וכבר צווחו בזה קדמאי, איך שייך אצל השי"ת שום שינוי רצון ח"ו, הלא כתיב 'אני הוי"ה לא שנית' (מלאכי ג ו). אלא הנראה לומר שמבואר ממרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (בעש"ט עה"ת עמוד התפילה, בהנה אות קנה) איך הוא הדרך למתק הדינים בשורשן, היינו ע"י שימצא בתוך הדין שורש חסד, אז נעשה הכל חסד ונמתק הדין בשורש חסד שיש בו, כי הגבורות בשורשן הם תכלית הטוב והחסד, וע"י שימצא בדין שורש חסד הוא מעורר שורש הגבורות שהם כולם חסדים.

לפי זה יובן שבאמת נברא העולם במדת הדין, אלא שהיה בו נקודה פנימית שהוא רחמים,

אפשר לפרש הפסוק הזה, לכבוד וזמא הדילולא של אא"ז הגה"ק רבי אלכסנדר סענדר מקאמרא זלה"ה וזי"ע.

עפ"י מה שכתב בספרו הקדוש זכרון דברים בתחילת ספרו, וז"ל: משה רבינו ע"ה כשכנס את כל ישראל להוכיחם על פניהם, ממה שעברו בינם ובין קונם כל ארבעים שנה, כתוב 'בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמור' (דברים א ה), והנה הלשון הלו מורה לדרוש עליו, כי היה די לסמוך על דיבור הקדום באותו פרשה, שנאמר 'יהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש דבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה אתו אלהים' וכו'.

ואפשר לומר ע"פ אשר שמעתי אחד קדוש מדבר, הוא הרב הגדול מו"ה שמעון אשכנזי מדאברמיל, שפירש על מה שנאמר בפייט 'לגולה עמוקות בדין' היינו כשהקב"ה רואה ח"ו שדינים מתגברים על ישראל, מתחיל לגלות ריזן דאורייתא והדינים בטליון. ואמר אחי הרב הקדוש מוה"ר צבי מזידיטשוב, 'לגולן בבשן למנשי' (שם ד מג), כלומר אם רואה הקב"ה שהשמן מתחיל לנשות, כלומר להשכיח זכותן של ישראל, ויהיה פירוש למנשי כמו 'נשני אלהים את כל עמלי' (בראשית מא נא) אשר שם זה נגזר משם, אזי הקב"ה ברוב רחמיו מגלה נ'זן שערי בינה, שהוא ר"ת בש"ן, ואזי הדינים נמתקים.

והנה הבנתי מדברי קדשו של אחי הנ"ל, שדוקא ע"י פנימיות התורה נמתקים הדינים, ואנכי לא כן עמדו רק כשיתחדש איזה דבר בנמרא ופוסקים ג"כ הדינים נמתקין, והיינו מטעמא דידוע (זה"ק ח"א מה ע"א. ועוד) דאורייתא מנבורה עלאה קא נפקי. והיינו מכינה, ושם דינים נמתקים בשרשם, והנה כשאדם מחדש איזה דבר הוא בחינת בינה, שהבין עכשיו דבר שלא היה מבין מקודם, ונמתקים עי"ז הדינים מישראל, ועוד הקב"ה חדי בפלפולא, ובשעת חדוה אין דין לישראל, כן נראה לי בכונת אותו הצדיק נ"ע.

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו ז"ע

וַיִּשְׁמַע הוֹי"ה אֶת קוֹל דְּבָרִים בְּדַבְרָם אֵלַי וַיֹּאמֶר הוֹי"ה אֵלַי שְׁמַעְתִּי אֶת קוֹל דְּבָרֵי הָעַם הַזֶּה אֲשֶׁר דָּבְרוּ אֵלַי הִיטִיבוּ כָּל אֲשֶׁר דָּבְרוּ (ה' כה).

רעש גדול למעלה, ולא היה בכל המקום מי שיוזמן לפניו זה המצוה הגדולה לקיים נפש קדוש כזה, כי לא היה אפילו אחד שיהיה ראוי לזה, אף שהיה שם אנשים כשרים הרבה, לא היו ראויין למצוה זאת שישלח לו הש"י דורן כזה כמבואר בוורה. וברא לו הש"י שני דדין בפיו, אחד הוציא דבש, ואחד הוציא חלב, ושלשה חדשים היה ניון מזה הרבש וחלב שהיה יונק מן הדין שבפיו. ואחר עבור שלשה חדשים, בא אליו אחד, ואמר לו זוסא קח לך ששה גראשיש וקנה לך לחם, אוי ברנע נפסק זה הרבש וחלב, כך סיפר הצדיק בפיו למורי וחמי.

הרי תראה אחי שנוה לפני הש"י לשנות סדרי בראשית, מלידת דורן וזכות מצוה למי שלא זכה לזה, ולזה רמז 'עניו כיונים' (שיר השירים ה יב) לשון אונאה ממעין העולם, כמבואר בספר חסידים (סימן רטו) שהיה אחד כשהיה נותן לתלמיד חכם אמת היה מפסיד, ואמר החסיד שהוא אינו ראוי לזה, ומטעין אותו כדי שיפור ממונו למי שהם כמותו, עיין שם בספר חסידים.

זהבול ע"י דבקות לצדיק האמיתי. ותבקש רחמים שיורה לך דרך אמת שתתקשר לצדיק אמת

על כן אני מבקש ומעורר לב בעלי בתים הכשרים, שיחוסו על נפשם ויקומו באשמורת לומר תלים בקול נעים ורנה ובקשות, ויתפלל בצבור בכונה מלה במלה, ויבקש מבעל הרצון שיטה לבו שידבק עצמו בת"ח אמת, כי אין לך דבר גדול בעולם הבא ממי שהוא תומך התורה ומרחיב לב הצדיקים, שיתרחבו דעתם להשראות השכינה כמבואר בוורה. אעפ"כ זכות גדול צריך שיהיה לבעל הבית הכשר, שיקשר עצמו לתמוך תלמיד חכם אמת בלב אמת ולצדיק אמת, כי עניו כיונים כתיב מעות ומטעין, וכל אחד מתקשר את עצמו לשורשו ואל הנהגה שלו, וזעירין אינון המתקשרין לשורש קדוש.

על כן אחי בעלי בתים הכשרים, קומי רוני בלילה לאל אחד, ברנה ותפלה ותלים ומשניות, כל אחד לפי כחו, ותבקש רחמים מאל אמת שיורה לך דרך אמת שתתקשר לצדיק אמת, כי על ידי התקשרות ישפיע עליך אור וחיות ויראה ואהבה, היטיבו אשר דברו אתם, היטיבו כל אשר דברו ושתתמוך את הצדיק אמת כדי להרחיב דעתו הקדוש ומוחו, שיתלהב לבו לאור עליון, והו היטיב"ו כל את הצדיק ואת שורש הכללות של שם מ"ב, שכל שם מ"ב הם זין הכלים להביות אש השכינה, ודי בזה לאחי.

(היכל הברכה דף לה:)

ידבר דבורים לפני הש"י בלב אמת, אפילו אם יעמדו עליו הרבה מחשבות זרות ישפיל עצמו לפני קונו כאזוב וכתולעת, וישתף עצמו עם כל ישראל, ואז יסתלקו ממנו כל המחשבות זרות, והדבורים יש להם כח גדול אמוין וישמור מוצא שפתיו.

שכל אחד אפי' אדם פשוט מחויב לקום בחצות לתורה ולתפלה

ואני תמהתי על בעלי הבתים הכשרים, למה ישנו כל הלילה ויבלו ימיהם בהבל, למה לא יעמדו באשמורת לומר תלים וחצות כפי חכם, ואח"כ ילכו להתפלל מלה במלה בכונת הלב כל חד כפום שיעור דליה, ואם הוא בר הכי ללמוד עכ"פ משניות למה ימנע עצמו מזה, ולומר איזה דפין מן הזוהר הקדוש, כי כל דבורים אלו הם קשומי הנפש חיים לנפשו, למה לא ילחם עם חלק הרע שבנפשו המונע אותו בחכמות זרות, אם התחלה יהיה לו קשה שלא יטעום אלא מרירות, סופו יהיה לו אור וחיות ומתיקות וחיים לנפשו בזה ובבא, כמבואר בוורה נשא (קכא:). מאן דלית ליה לאתעסקא באורייתא יקיים 'קומי רוני בלילה', ויימא באשמורת כמה סליחות ותחנונים ופסקו דרחמי ובקשות בכל מיני רנה בגרוניה, עיין שם היטב.

ואל יסמוך בעל הבית הכשר שהוא מתומכי התורה

ואם יסמוך בעל הבית הכשר שהוא מתומכי התורה, בודאי אין דבר גדול בעולם מן מי שהוא תומך התורה אבל זעירין אינון, ועוד שיש הרבה טועין ומטעין, ואם אין לו זכות לא יזכה לזה, אלא ידבק עצמו בשד יהודי שהוא תלמיד חכם, והרבה צריך בקשות ורחמים בבכיה שיזכה לדבק עצמו בת"ח אמת וצדיק, ולזה לא יזכה אלא על ידי זכיות הרבה ותפלות ותחנונים, כי מן השמים אין נותנין שום דבר קדושה ומצוה, אלא על ידי זכות הקדום וטווח ובקשות ותפלה.

וסיפר לי מורי וחמי הצדיק המפורסם מוהר"ר אברהם מרדכי מפנימשוב ששמע מאיש אלהים קדוש מוהר"ר רבי זוסא מאנפאליא, שסיפר לו, היאך בעניותו היה שמש בעיר אוסמטרה, והיה דרכו להתענות שנים ושלושה ימים, ואח"כ היה הולך לבקש מאיזה בעל הבית שיתן לו על לחם להשיב נפשו, ופעם אחת אמר בלבו שזהו חסרון אמונה לילך ולבקש לחם, אלא יבטח באלהיו באמונה שלימה שלא יחסר מזונו, ופעם אחת התענה שלשה ימים כדרכו, ואחר התענית לא היה מי שיתן לו מעט לחם, והתענה והלך עד שהיה קרוב למות ולא היה מי שיתן לו שום דבר, והיה

וַיִּשְׁמַע הוֹי"ה אֶת קוֹל דְּבָרִים בְּדַבְרָם אֵלַי וַיֹּאמֶר הוֹי"ה אֵלַי שְׁמַעְתִּי אֶת קוֹל דְּבָרֵי הָעַם הַזֶּה אֲשֶׁר דָּבְרוּ אֵלַי הִיטִיבוּ כָּל אֲשֶׁר דָּבְרוּ (ה' כה).

היטיבו מלא תרין יודין. עולה שם מ"ב. והענין אמר הקדוש רבינו שמעלקא מניקלשבורג על אמרם ז"ל (פסחים כו), 'משלשלין את האומנין' היינו צדיקים קדושים, 'בתיבות' הם האותיות ודבורי תורה ותפלה ושירות ותשבחות, 'כדי שלא יזונו עיניהם מבית קדש הקדשים'.

והענין כי צדיקים שקדשו וזיככו עצמן למאד, ממשיכין הארה נפלאה וזיו השכינה על עצמם, באור אין סוף השופע עליהם חיות נפלא, עד שלא יכלו לדבר שום דבור, ומשלשלין אותן לדחות אותם מהאור הגדול, שימשיכו זה האור דרך תיבות תורה ותפלה, לדבק עצמם בעולמות נשמות אלהות שבכל אות ותיבה של תורה, ושם מצומצם האור מעט, ואז לא יזונו עיניהם מבית קדש הקדשים כל כך, וקרוב שתצא נפשם מגודל האור, כמו שאירע להקדוש רבי יחיאל מיכל המגיד מזלאמשוב בעת סעודה שלישית, נסתלק ברעו עלאה (עיין בארוכה בנתיב מצותך אמונה כה).

וזה היה מענת ישראל. למה נמות 'קרב אתה ושמע ואת דברו אלינו את כל' (דברים כד), וישמע ה' את קול דבריכם שרציתם שיתלבש האור דרך קול ודבור, ויאמר ה' שמעתי את קול דברי העם אשר דברו דייקא, כי אני שומע את קול ודבור והבל שלהם אפילו בסתם קול ודבור בעלמא, אבל אעפ"כ היטיבו הדליקו באור וחיות עולמות נשמות אלהות כל אשר דברו שהדבור שלהם יהיה בחיות ואור עד כלות הנפש.

טעם למה כאן כתיב 'היטיבו כל אשר דברו' ובפ' שופטים (ה' כה) 'היטיבו אשר דברו'

ובכאן כתיב היטיבו כל אשר דברו, ובפ' שופטים (ה' כה) 'היטיבו אשר דברו'. כי היטיבו במספר מ"ב, ויש כולל כמבואר בליקוטי תורה ישעיה על פסוק (ישעיה א' ה) 'אם יאדימו כתולע' שכחו בפיו, והוא שם מ"ב הכולל ביסוד אמא, שהוא דעת דועיר, ודעת גניז בפומא דמלכא, תולע שכחו בפה, לדבר דבורים בדעת הכולל ברוח הקדוש, כמו שהיה מדריוג דוד, וכל המדברים שירות ברוח הקדוש באורות עולמות נשמות אלהות בהתגלות, על ידי כולל של דעת עליון תולע שכחו בפיו.

אבל בפרשת שופטים לא אמר 'כל', כי גם חביב לפני הש"י בדבור סתם לשמה בהארה מועטת כל אחד לפי כחו ונפשו ורוחו ונשמתו, היטיבו אשר דברו ולא מן השפה ולחיון, אלא כל אחד לפי כחו

עטרת אבות

על מסכת אבות מרבתינו זי"ע

וְאֵל יִבְטִיחֶךָ יִצְרָח שְׁהַשְׂאוֹל בֵּית מְנוּס לֶךְ שֶׁעַל כְּרִתְחָךְ אֵתָה נֹזֵעַ, וְעַל כְּרִתְחָךְ אֵתָה חַי, וְעַל כְּרִתְחָךְ אֵתָה מֵת, וְעַל כְּרִתְחָךְ אֵתָה עֵתִיד לִיתֵן דִּין וְחֶשְׁבוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (אבות פ"ד מ"ב).

תיקן הכל. ואמר לו רבו אחיהו השלוני הנביא שהיה זה לנסיון, ועל ידי שעמד בנסיון זה תיקן הכל. וככל הדברים אירע לאלישע ולא עמד בנסיון, ואם היה שב בתשובה היה השם יתברך וכן מלא רחמים מקבלו.

וזה הוא ואל יבטיחך יצרך שהשואל בית מנוס לך כי בהכרח תוריד אל שאלו על מה שעשית, ומעתה תשמוח בעולם הזה, דע כי הבטחה זאת של שקר הוא, שהכל בא לחשבון קמן וגדול שם הוא' (איו"ג י"ט), עבר הוה ועתיד. ועל כרחק אתה עתיד ליתן דין וחשבון על כל פרט ופרט, על כן חוס על נפשך ועשה תשובה גמורה, עיין מדרש שמואל.

(נוצר חסד מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

עיין מדרש שמואל, שמעתי מפי החכם אלקי קודש קדשים רבינו משה קורדווארו כי האדם אשר הרבה לפשוט להרשיע להכעיס את בוראו הוא מתייאש מן הרחמים, כמו אלישע אחר, שאמר כי אחר שנאבד תקותו מעולם הבא ונדרחה משני עולמות הוא הפגן להתענג בעולם הזה בתאות עולם הזה, והפקיר עצמו לעבור על כל התורה. ובוראי שמעה בזה מעות גדול, כי אין שום דבר עומד בפני התשובה, אדרבה זה היה תשובתו, כי אחר שכפר בעיקר לומר שתי רשויות יש חלילה וחלילה, ובוה הפריד היחוד וקיצץ בנמיעות, היתה תשובתו להתייאש מן העולם הבא ומן הרחמים, ולעשות תשובה שלימה לפני קונו באהבה וחיבה, כי עד מות האדם אין לו במחון שיהיה לו חלק בעולם הבא, כמו שאמר מרן

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבתינו זי"ע

לְיוֹמָא דְהִילּוּלָא שֶׁל רְבִינּוּ הַגֵּה"ק רְבִי אַבְרָהָם מֵרַדְבִּי מְפִינְטְשׁוּב זי"ע חֲמוּז שֶׁל רְבִינּוּ קוה"ק הַגֵּה"ק רְבִי יִצְחָק יְהוּדָה יְחִיאֵל מְקַאֲמֵרְנָא זי"ע. י"ז מִנְחָם אֵב תַּקְפִּ"ד

עמכם, כאשר נכנסו לחדר שאל אותו רבינו האם זוכר אתה הדבר שזה עשר שנה שננבחה בביתך עשרת אלפים אדומים, ונשתכח הדבר, כי אז לא נמצא הנגב, וכבודו נתייאש מן הכסף. ואמר לו בעל המלון כי זוכר הכל, ואמר לו רבינו כי יש בידו הכסף הנ"ל, ויתן בידו הכסף רק בתנאי שלא ידרוש ממנו ממי קיבל את הכסף ומי היה הנגב. ויתן לו בעל המלון את דברו, שלא ישאל אותו ולא ידרוש ממנו מאומה, והחזיר לו רבינו את כל הכסף משולם.

בשמשר לו רבינו את כל הכסף, הודה לו בעל המלון ושאל, אולי יגיד לי הרבי מה מעשהו כאן, ענה לו רבינו אף אני איני יודע, אלא שה'חווה מלובלין' שלחני לכאן, וסיפר לו דרך אנב על שלוש בנותיו, שהגיע להן עת דודים, ואין לו כמה להשיאן. הבין בעל הבית את כוונת ה'חווה מלובלין', וביקש את רבינו שיעשה חשבון, כמה יצטרך לצרכי החתונה והנדרונה והמתנות. רבינו ערך לו חשבון, והפציר בו בעל הבית לקחת ממנו את כל הסכום הדרוש לו. ונתן לו בעל המלון כסף הרבה כבדי שיהיה בידו ביכולתו להשיא את בנותיו. כאשר בא לפני רבינו קוה"ק ללובלין זי"ע, אמר לרבינו שהבכיות הנדולות של המלמד לא נתנו לו מנוחה, והקב"ה נתן לי דעת שאעשה הדבר מכה אל הפועל זי"ע.

באותה הודמנות, הציע רבינו החווה מלובלין לרבינו, את אחת מבנותיו גיטל, לשרך עם בנו של רבינו אלכסנדר אב"ד בעיר קאמארנא, ואמר לו החווה מלובלין: אף על פי שאתה מיוחס גדול יותר מהרב אב בית דין דקאמארנא (רבינו היה לו שלשלת היוחסין שהגיע עד המהר"ל מפראג ולמעלה עד דוד המלך ע"ה), אף על פי כן תשרך עם הילד הזה. והוסף: איך ועז או דער חתן וועט פארשאנען די נאנעקע שוועלש רבינו נתרצה מיד לשידוך, והתנאים נכתבו בביתו של החווה ביום ג' שבעה ימים לירח מבת שנת תקע"ה.

(תולדות קאמרנא)

הרבי"ש זצ"ל מובא בדגל מחנה אפרים (לקטים ד"ה עוד) שאמר אני נשבע שבועה גמורה, שיש איש אחד בעולם ששומע חרושי התורה מפי הקב"ה בעצמו, לא מפי מלאך ולא מפי שרף, אף על פי כן מתיירא בכל עת ורגע שלא יפילו אותו לנוקבא דתהומא רבא.

ופעם אחת על ידי הפצרות אשה עקרה אחת, וגם הוא היה לו עת דוחק קודם הפסח, והיא הביאה לו בהרחבה, ונחרחב דעתו הקדושה ונשבע לה שיהיה לה בן, והיא היתה אילונית ממש לגמרי, ועל ידי שעשה זאת להמריח את קונו שמע כרוז שאין לו חלק לעולם הבא, ושמה הצדיק שמחה גדולה, ואמר עתה בא לי עת ועונה לעבוד את בוראי באמת בכל לבי, כי אחר שאין לי במחון על עולם הבא, ובקבלה זאת ובעבודה כזאת אמיתות

שיוכל להחזיר הנגיבה בלא בושה. מן השמים הודיעו את לרבינו קוה"ק ה'חווה מלובלין' זי"ע, ושלא את רבינו לאיגוב שעל ידו יתקן הדבר בלא בושה, וכן היה שהמלמד ראה בכל יום את רבינו מתפלל ולומד בבית המדרש ביראה גדולה, וגילה את הדבר באוני רבינו בבכיות גדולות, בספרו לו, כפי שאדוני הרב רואה הנהו בעל האכסניה איש עשיר מאד, ולפנים היה עוסק גם במקום וממכר שוורים. פעם אחת, זה היה לפני עשר שנים, נסע למרחקים, לעיר פראג, והוביל שמה הרבה שוורים למכירה, והרוויח או במשא ומתן ההוא עשרת אלפים ר"כ. בבואו הביתה הניח את כל המעות במגירה של השולחן שקוראים 'שופלאד' שהיה בחדר משכבו, ובהחפו הניח את המפתח של המגירה על השולחן.

בלילה הקיצות, וראיתי את המפתח. התלקחה בי אש החימוד לכסף, ולא יכולתי למשול ברוחי, הוצאתי את כל עשרת האלפים וממנתי אותם בחצר. לאחר כמה ימים, כשנדערה הנגיבה, נהפך כל הבית למרקחה מהרעש והמהומה, אבל בי לא חשדו כלל וכלל, כי הייתי בביתם שנים רבות, ונחשבתי תמיד כאיש ישר. בראותי את צער אנשי הבית ניהמתי על כל מה שעשיתי, אבל יראתי לגלות הדבר ולהחזיר הכסף. כמה פעמים גבר עלי המחסור כל כך, עד שלא בא אוכל כפי בני ביתי במשך ימים אחדים, אבל בכסף ההוא לא נעתי.

עתה, בראותי את כבוד הרב, אשר הכרת פניו ענתה בו כי הוא ידא שמים, ובודאי בכבוד הרב לא יחשדו, ובפרט שלא היה כאן בעת ההיא. והנינו מוסר לכבוד הרב בזה את צרור הכסף, ואני במוח שיעשה כחכמתו להשיבו אל בעליו, מבלי לעורר עלי שום תרעומת. מי יתן, וצעירי ופחדיו כל הימים היו כפרה על עוונתי. רבינו הבטיח לו שיעשה הכל בהגון כאשר רוצה המלמד.

בלילה כאשר בא רבינו לאכול, רצה בעל המלון או להגיש לו את החשבון מכל השבועות, כאשר נגש אליו בעל המלון אמר לו רבינו: בוא עמי החרדה כי יש לי דברים שבסתר לדבר

המשך עטרת זקנים

כשראה שבעל האכסניא והנבאים נתרגשו, התחיל לדבר מעניינים אחרים כדי שייסחו דעתם ממה שראו. סיפר הרה"צ רבי יהודה אריה זייטש זצ"ל חותנו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בימים הנוראים של שנת תש"ז (תשי"ח), התפלל המהר"א באחד מחדרי התלמוד תורה בישיבת 'מאה שערים' בירושלים, והיה שם מנין מצומצם והוא היה בתוך המנין, כשומר המהר"א הפסוקים של קריעי שטי"ן, לפני תקיעת שופר כשהגיע לפסוק 'ראש דברך אמת ולעולם כל משפט צדקדיק' כשתפק אם לומר משפט המי עם קמץ או פתי"ח,

הגיע המהר"א לבית היולדת וכמובן אע"פ שלא הודיעו תפפטה השמועה בכל השכונה ונתמלא הבית בחרבה אנשים, וניגש המהר"א עד למיטת היולדת ואיחל לה גי"פ פעמים 'מוזל טוב', ואח"כ נכנס לחדר הגדול וערך שם שלחן לחיים ואמר תורה על פרשת השבוע.

סיפר הרה"ח רבי יהושע גולדבערג זצ"ל מבתי וורשא בעת שהיה המהר"א בימות הקיץ תש"ה בביתו, באחד מן הימים בעת שישב המהר"א על כסאו אחוז בשרעפי קודש בדביקות עילאה, כשניער אמר הביאו נרות, המגיד מקו"ניץ היה כאן,

עטרת זקנים

יומא דהילולא ממאורי הדרות

הרה"ק רבי אהרן בן רבי ישכר דוב רוקח מבעלזא זצ"ל כ"א מנחם אב תשי"ז

עובדות וסיפורים שנשמעו מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. על קשריו עם רבינו הגאון הקדוש רבי שלום מקאמרנא זיע"א בעל ה'מעשה שלום' וחותנו רבינו הגאון הקדוש הראב"ד רבי ישראל יצחק הלוי רייזעמאן זיע"א.

רבינו ועליו חתום שלשת היינים פעי"ק, ועוד מאה רבנים בין הרבנים נמנה גם רבינו בעל המעשה שלום.

מחצית השקל

ביום רביעי י"ג אדר תענית אסתר קרא המהר"א לרבינו הראב"ד, שיואל להכין בבית המדרש עבורו שתי מעשני טעלערס (קערות מנחשת), אחד לזכר למחצית השקל והשני בשביל המגילה געלט, שכן היה המנהג בבעלזא מקדמת דנא ליתן מעות צדקה במעשני טעלערס, המקום היחיד שהיה אפשר להשיג המעשני טעלערס היה אצל הערבים בעיר העתיקה וכיון שהיה הזמן קצר והדרך ארוכה, ירד רבינו הראב"ד אל תנות המכולת של הרה"ח יחזקאל הירשמן ז"ל, ושאל ממנו את הקערות נחשות שהיה מונחת על כפות המאזנים, וניקה אותן והביאן לבית המדרש, כשכנס המהר"א לבית המדרש נגש מיד אליהו ומישש אותו בידיו הקדושות ואמר ה'א ה'א מעשני טעלערס מעשני טעלערס, וקורת רוח עלתה על שפתיו, וערך המהר"א את הזכר למחצית השקל במטבע החצי גרוש הבריטי שהיה אז החצי שקל של המדינה, ופדה אותו בג' חצאי דולר ארה"ב מכסף טהור שהיה תחת ידי רבינו הראב"ד.

מקרא מגילה

ביום חמישי ערב יום פורים דמוקפין שחל ביום השישי, קרא המהר"א לרבינו הראב"ד ואמר לו, כיון שמנהגו מימים ימימה לקרוא בעצמו את המגילה, חפץ הוא בעצמו לקרוא את המגילה בבית המדרש הערב ליל פורים דמוקפין, ואמר שירוצו עצמו לבוא בזמן, ויקרא בקול גדול וברור שכולם ישמעו, ולמחרת ביום הפורים לא יבוא לקרוא המגילה כי יתאחר הרבה, ואינו רוצה שיעכבו התפילה בשבילו, בעת קריאת המגילה כשהגיע אל הפסוק לך כנוס את כל היהודים (אסתר ד' טו), קרא המהר"א, לך את כל היהודים והשמיט המילה כנוס, והעיר לו רבינו הראב"ד שעמד על ידו על יד הבימה כנוס, ושוב חזר המהר"א לך את כל היהודים והשמיט המילה כנוס, והעיר לו רבינו הראב"ד שבנית, אז הרים המהר"א את קולו, וצעק צעקה גדולה ונורא, לך כנוס את כל היהודים, ונדעוהו כל קירות בית המדרש וליבות השומעים מקול שאגת ארי, למחרת הלך רבינו הראב"ד יחד עם חתנו רבינו בעל המעשה שלום להביא משלוח מנות למהר"א, ולעת ערב עת שכבר היה רבינו הראב"ד בבית המדרש לתפילת מנחה וקבלת שבת, שמע ששליח מבית המהר"א הגיע להחזיר לו משלוח מנות, ביקש מקהל המתפללים שיחכו לו שברצונו לירד ולקבל בעצמו בשתי ידיו את המשלוח מנות ששלח לו המהר"א.

ברית מילה

ביום ח"י סיון תשי"ה נולד לרבינו בעל המעשה שלום בן, והכנסתו בבריתו של אאע"ה היה ביום כ"ה סיון, רבינו הלך להזמין את המהר"א ששהה באותה העת בירושלים, לשמש כסנדק בברית המילה, המהר"א ענה לו שכיון שקשה לו לילך למקוה, ואף שיתאמץ לילך למקוה יהיה הברית לעת ערב, ואינו לכתחילה שיהיה ברית לעת ערב, ע"כ ישלח את אחיו המהר"ם מבלגוריא ושלחו של אדם כמותו, ועוד אמר לו שיראה לקחת מוהל מומחה ולא פרומער שלא לצער הרך הגימול, (המוהל היה הרה"צ רבי חנניה יוי"ט ליפא מילבבורג זצ"ל מסעמיהל-סאסוב), וגם יראה להזמין שני עניים לסעודת הברית, והוסיף אפילו שבכל ברית מגיעים מעצמם עניים, יראה להזמין במיוחד ב' עניים לסעודת הברית, ואמר לו ב' דברים שאמרתם הם מה שקבלתי מאבי והדבר השלישי הוא משלי, ואמר לו כשתחזור היולדת לביתה יבוא לבית היולדת, ויברך אותה בברכת מול טוב, כהמנהג בבעלזא שהאב"ד מגיע לאחל מול טוב ליולדת מהמשפחה, וגם יכין לחיים ומוזנות, ולא יודיעו לאנשים מבואו כיון שיכול לבוא קהל גדול ויכול להזיק ליולדת, כשחזרה היולדת לביתה דהיינו לבית אביה הראב"ד, המשך בעמוד הקודם

מכתבים

מכתב מהרה"ק מבלגוריא זצ"ל על מעות קדימה לספר הקדוש **נתיב מצותיך** לרבינו **יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א** ב"ה. כ"ק ש"ב הרה"צ וכו' **רבי שלום סאפרין מקאמרנא שליט"א**

אני שולח 2 פונט פרענומאראנט עבורנו, עבור כ"ק מרן אחי שליט"א ובשבילי, וכבר שלחתי ע"י ריש מטארנט והחזיר לי, לא בא האשם שנתאחר, מחמת שקמתי מערש דוי לא אוכל לסדר מכתב כראוי, ועדיין ראשי עלי ככרמל ל"ע,

ש"ב ידידו דושי"ת באה"ר **מרדכי בבאאמו"ר מבעלזא**

זצקה"ה

א' בא תשי"ו תל אביב א"י תוב"א

עוד מכתב על קבלת הפיתקא

ב"ה יום ג' בא תשי"ז ת"א יצ"ו

שוכט"ס לכ"ק ש"ב אוהבו הרה"צ היקר חכים ובקי בחדרי תורה נאה דורש ונאה מקיים בנש"ק וכו' כש"ת מוה"ר

שלום סאפרין שליט"א הרבי **מקאמרנא**

אחדשה"ט באה"ר מכתביו הגעניו ומסרתי הפיתקא ופדיון נפש 1 דולר לכ"ק מרן אחי שאר בשרו אדמו"ר שליט"א, ובירך אותו לברכה"ג ולעבוד השי"ת בהרחבת הדעת, זוגתו הרבנית תח"י לברה"ג בשלימות, ובניו שיח"י לרפואת ולגדלם בניקל ובנחת וכט"ס, וגם אני מברך את בניו הילדים שיח"י לרפוי"ש ויחמול להודיעני מצבם, כן הזכרתי לפני כ"ק מרן אחי אדמו"ר את הסבתא שלך, אסתר בת חנה רחל ובירך אותה ברפוי"ש, יי"ר שברכת קדשו תפעול לטובה. ישלח על איחור תשובתי לרובי טרדותי, וראשי בל עמי ל"ע,

מאת ש"ב אוהבו דו"ש כ"ק מצפה לישועה הק' **מרדכי בבאאמו"ר** זצוקלה"ה **מבעלזא**

פ"ש באהבה לכבוד חותנו הרב הגאון החסיד וכו' שליט"א חבר הרבנים בירושתי"ו.

חותם **אהרן רוקח מבעלזא**

המהר"א שאל השאלות בהלכה לרבינו הראב"ד, המהג בבעלזא היה לתלות הרבה תפוחים על הסוכה, בשנת תשי"ה שנת השמיטה, שלח המהר"א לרבינו הראב"ד אם מותר לתלות תפוחים של שביעית על הסוכה, והתיר לו רבינו לתלות תפוח אחד. גם כשהיה הולך המהר"א למקוה היה מבקש מרבינו הראב"ד שידבק מקודם כשרות המקוה, וגם יעמוד על גביו עם טבל כהוגן וכו'. פעם הגיע אל המהר"א אישה אחת שניצלה מן המלחמה יחד עם בנה, והבן נתחתן ונולד לו בן, ושאלה למהר"א אם מותר לתת שם על הרך הגולד, על שם בעלה שלא נודע מה עלתה לו בימי המלחמה, ושלח אותם המהר"א אל רבינו הראב"ד, ופסק רבינו שלא יתנו שם ע"ש זקנים, דכיון שאין לנו עדות ברורה שהוא נהרג במלחמה, ואם יתנו שם ע"ש זקנים יחשבו שבאמת בודאי נהרג, ועי"ז אשתו תתחתן ואולי היא אשת איש, ונהנה המהר"א מהתשובה והפקחות של רבינו הראב"ד. המהר"א החמיר על עצמו שאע"פ שהיה כמעט ברור שנהרגה אשתו, אכל"ז ביקש מאת רבינו הראב"ד שיסדר לו היתר מאה רבנים, ורבינו הראב"ד כתב בכתב יד קדשו את ההיתר מאה

הפגישה הראשונה

מיום ששמע רבינו בעל המעשה שלום, על עזרו של צדיק, הנרדף ממקום למקום ע"י הרשעים, המבקשים את נפשו, ישב יחד באסיפת העסקנים שישבו בארץ הקודש, לעזור ולטכס עצות אך להציל את ש"ב האחים הקדושים **המהר"א מבעלזא ומהר"ם מבלגוריא**, עד שזכו להשיג עבורם הרשויות וליכנס בשערי ארץ הקודש, ביום החמישי ט' שבט שנת תשי"ד, נתברשו יושבי ארץ הקודש על כי זכו האחים הקדושים, ליכנס ולהגיע בשערי הארץ ולניצל מצפרי הרשעים הארורים, בשבוע הראשון שהו בעיר חיפה בבית הר' חנניה כהנא ז"ל, ורבינו שם לדרך פעמיו אל עבר העיר חיפה לחזות בנועם פני הצדיק, בעת שהגיע רבינו לקבל שלום, והמהר"א היה שבור ורוצץ מכל מה שעבר עליו, ועודדו וחזקו רבינו, ואמר לו שיש לו בקבלה מוקינו, רבינו הגאון הקדוש איש האלוקים קודש הקדשים **רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א בעל ההיכל הברכה**, שאמר על אבי השושלת **הרה"ק השר שלום מבעלזא זיע"א** שאפילו הבעלזאר רב ידור ביער ירוצו אחריו אלפים מבני ישראל, הדברים האלה חיזקו ועידדו את לב הצדיק ונת שחוק עלה לו על פניו, וביקש ממנו לחזור על הדברים שלוש פעמים, וכן היה בשנים הראשונות, בכל עת שרבינו נכנס אל הקודש פנימה, ביקש ממנו שיחזור על הדברים הנ"ל, וגם לחזור ע"ז שלוש פעמים, באותו מעמד אמר לו המהר"א הכרתי את אימכם הרבנית הצדקנית מרת חיה ע"ה והייתה רבנית צדקנית במעשה ובדרכיה, (רבינו בעל המעשה שלום זיע"א היה נכד הרה"ק השר שלום מבעלזא מצד אמו הרבנית מרת חיה ע"ה בת הרה"צ **רבי יצחק פלאם זצ"ל** בן הרה"צ **רבי דוד פלאם זצ"ל** בן הרה"ק **רבי אלעזר רוקח זצ"ל** בנו בכורו של הרה"ק השר שלום מבעלזא זצ"ל. **ורבינו הגאון הקדוש רבי חיים יעקב מקאמרנא זיע"א בעל הפרי חיים** אכל קעסט שנה ומחצה בעיר בעלזא, בבית דודו הרה"ח **רבי יצחק פרענקיל זצ"ל** מבעלזא, ומשם הכיר המהר"א את הרבנית מרת חיה ע"ה, שנסתלקה בדמי ימיה כשבנה רבינו בעל המעשה שלום עוד לא מלאו לו שלוש שנים), גם כיבד אותו המהר"א להתפלל שחרית לפני העמוד באחד מן הימים ששהה עמו בעיר חיפה.

בירושלים עיה"ק

כשהעתיק המהר"א את משכנו בעיר הקודש ירושלים, ומשבת פרשת תצוה-זכור, ועד אחרי שבת פרשת צו-שבת הגדול, חמשה שבועות שהה המהר"א בבית הרה"ח ר' זלמן אשכנזי ז"ל בשכונת בתי וורשא, ורבינו בעל המעשה שלום היה דר בדירת מתחת לדירה הנ"ל, פינה רבינו את דירתו בחפץ לב לכבודו של אחיו המהר"ם מבלגוריא, ועבר לגור בבית חמיו רבינו הראב"ד, בעת ההיא לא היה עוד למהר"א כובע **הקאלפיק** ושאל לרבינו אם יש תחת ידו המלבוש הנ"ל, וענה לו רבינו שקאלפיק אין לו, אבל יש לו מלבוש דומה והוא **הקוטשמע** (כובע פרווה שהולכים אותו בימי החורף הקרים) הדומה לקאלפיק, וביקש מהר"א שיביאה אליו והוטב עיניו, ובמשך ימי שהותו בירושלים לבש הקוטשמע הנ"ל, (גם הטילעפ שהיה לו במשך ימי שהותו בירושלים היה גם כן מרבינו בעל המעשה שלום), רבינו הראב"ד שהיה רב השכונה רוב בית המדרש חסידים בבתי וורשא, עלה אל המהר"א והזמינו לערוך את התפילות וערכית השולחנות בהיכל בית המדרש, ובכל חמשת השבתות ששהה בבתי וורשא היה התפילות וערכית השולחנות בבית המדרש חסידים, והיה עורך את השלחן מצפון לדרום, (דהיינו בין הבימה לחלונות העזרת נשים, ישב בצפון ופניו לדרום), בעת עריכת השולחנות אפילו שהיו כמה עשרות אנשים בכל זאת שמעו את קול המהר"א שאמר בכל פעם שטופעט נישט (שלא לדחוף), המהר"א בעת שקרא לרבינו הראב"ד קראו דער מחותן בחיותו מחותן עם בית בעלזא וחותנו של רבינו בעל המעשה שלום.

בס"ד

הגנו מתכבדים להזמין את כל קהל קודש, מתפללי ולומדי בית מדרשינו, לדגל יומא דהילולא דרבינו הגאון הקדוש

מרן רבי **אלכסנדר סענדר מקאמרנא** זצוק"ל

בענח"ם זכרון דברים ב"ח

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א יערוך את שולחנו הטחזור

ביום רביעי אור ליום חמישי פרשת קרב כ"א מנחם אב

בשעה 8:30 בערב

בזיכרון בית מדרשינו

זכות רבינו הקדוש ימליץ טוב בעדינו אכ"ר